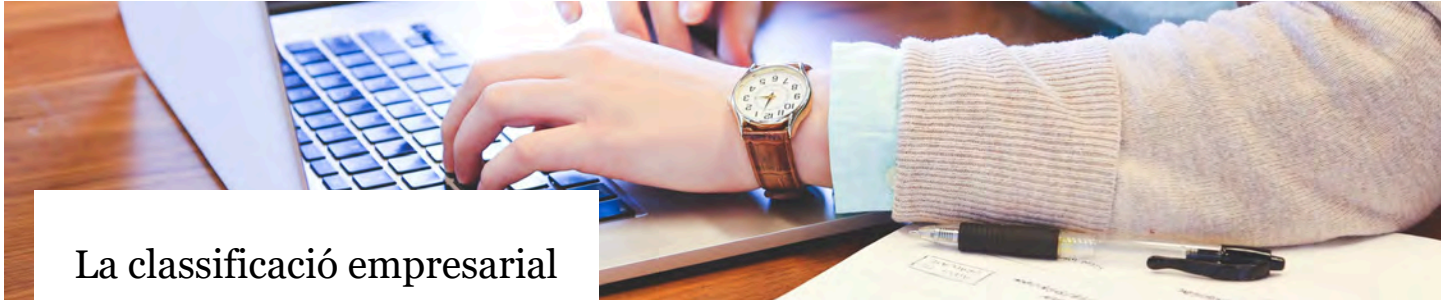

EAPC - Aprofundim en matèria de contractació del sector públic

La classificació empresarial

06-07-2020

La classificació empresarial és una forma d'acreditar la solvència per a determinats contractes, concretament només és exigible obligatòriament per als contractes d'obres amb un valor estimat igual o superior a 500.000 euros. Pel que fa a la resta de contractes d'obres i als contractes de serveis, no és exigible, no obstant en aquests casos es pot acreditar la solvència indistintament mitjançant la classificació o bé acreditant el compliment dels requisits específics de solvència exigits a la licitació.

Per tant, en els contractes d'obres amb un valor estimat igual o superior a 500.000 euros és requisit indispensable que els licitadors estiguin classificats en el grup i subgrup que en funció de l'objecte del contracte correspongui, amb una categoria igual o superior a la que exigeix el contracte, i amb aquesta classificació el licitador acredita les seves condicions de solvència econòmica/financera i tècnica/professional per contractar.

En els contractes d'obres amb un valor estimat inferior als 500.000 euros, la classificació empresarial en el grup, subgrup i categoria que en funció de l'objecte del contracte correspongui també n'acredita la solvència econòmica/financera i tècnica/professional per poder contractar, i així s'ha de recollir als plecs de clàusules.

Per tant, en les licitacions d'obres, amb independència del valor estimat, els plecs de clàusules administratives sempre han de recollir quina és la classificació empresarial que segons l'objecte que es licita acredita la solvència necessària per licitar, atès que els empresaris licitadors sempre tenen l'opció de poder acreditar la solvència mitjançant l'aportació de la corresponent classificació empresarial.

En els contractes de serveis no és exigible la classificació empresarial. Ara bé, la Llei de contractes del sector públic (LCSP) estableix l'obligació que els plecs recullin el grup, el subgrup i la categoria corresponent a la classificació empresarial, sempre que l'objecte del contracte estigui inclòs en l'àmbit de classificació d'algun dels grups i subgrups de classificació vigents prenent en consideració el codi CPV del contracte (art. 37 i annex 2 del Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques). En aquests supòsits, els licitadors en poden

acreditar la solvència indistintament mitjançant la classificació corresponent al contracte o bé acreditant els requisits de solvència específics exigits als plecs. En cap altre tipus de contracte es pot exigir classificació empresarial.

1. Exclusió de la classificació (art.77.4 de la LCSP)

Quan en una licitació en la qual es requereix classificació obligatòria no es presenta cap empresa classificada, l'òrgan de contractació pot excloure la necessitat de complir aquest requisit de classificació en el procediment següent que convoqui per adjudicar el mateix contracte, sempre que el liciti amb les mateixes i idèntiques condicions. Encara que la LCSP no ho especifiqui, entenem que s'ha de fer constar aquesta justificació a l'informe justificatiu de la licitació.

2. Exempció de l'exigència de classificació (art.78 de la LCSP)

No és exigible la classificació als empresaris no espanyols d'estats membres de la UE o d'estats signataris de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu, que es presentin individualment o formant part d'una UTE, però sí que tenen l'obligació d'acreditar la solvència.

3. Com determinar els grups, els subgrups i la categoria necessària en una licitació concreta?

Per determinar la classificació d'un contracte cal cenyir-nos al que estableix el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques (art. 36 i s.).

Segons si el contracte sigui qualificat d'obres o de serveis i en funció del seu objecte el classificarem en un grup concret i posteriorment, caldrà concretar quin subgrup d'activitat és l'adequat. Per poder determinar amb encert quina és la classificació que s'ha de demanar en cada licitació, s'han de tenir molt clares les característiques del contracte i sovint tenir, sobretot en els contractes d'obres, uns coneixements tècnics de l'execució. De vegades, un objecte contractual no es pot englobar en un únic subgrup ni, fins i tot, en casos molt excepcionals, en un únic grup general.

En el supòsit que l'objecte contractual no es pugui englobar en un únic subgrup, cal tenir en compte que l'exigència de classificació ha de ser proporcionada al conjunt de prestacions de l'objecte del contracte. En aquest sentit, per al contracte d'obres s'han de requerir com a màxim quatre subgrups, de manera que com a criteri general només s'ha de requerir classificació en les parts de l'objecte contractual que tinguin una significació econòmica superior al 20% del pressupost total.

La categoria de la classificació es determina en funció de la quantia prenent per referència el valor estimat del contracte quan la durada d'aquest és igual o inferior a un any, en canvi, si el contracte té una durada superior a l'any agafarem com a quantia el valor mitjà anual del contracte.

4. Què passa quan l'objecte del contracte es divideix en lots?

En aquest cas les empreses han d'acreditar que disposen de la solvència corresponent al lot o lots als quals licitin i si, en funció de l'objecte i el valor estimat dels lots o de la suma de lots, s'exigeix classificació, l'han d'acreditar en el grup, subgrup i categoria que correspongui en funció dels lots a l'adjudicació dels quals optin.

En relació amb la divisió en lots i la classificació empresarial, la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya a l'[Informe 12/2015](#), va entrar a analitzar un supòsit en el qual una empresa participava en una licitació presentant oferta per optar a l'adjudicació de diversos lots que per la suma del valor estimat dels quals s'exigia classificació empresarial i en el moment que es va fer la proposta d'adjudicació a favor seu aquesta va renunciar a l'adjudicació

d'alguns lots i no va presentar el document acreditatiu de dita classificació. Va manifestar que no disposava de la classificació exigida i va al·legar que ja no era necessari que l'aportés perquè renunciava a dos lots i, amb aquesta renúncia, per l'import total per al qual era adjudicatària ja no era obligatòria la classificació. Per aquest cas la JCC es va pronunciar de la manera següent: "si una empresa participa en una licitació presentant oferta per optar a l'adjudicació de diversos lots per la suma del valor estimat dels quals s'exigeix classificació empresarial, quan s'efectua la proposta d'adjudicació a favor seu ha de presentar el certificat d'allò que ha declarat que disposa –concretament, aquest hauria de ser totalment coincident amb la declaració, encara que la classificació requerida per al lot o lots que finalment se li proposen adjudicar fos inferior al que s'exigís per a tots els presentats [...]". A més a més, afegeix que la conseqüència general derivada de la manca d'aportació per part de l'empresa proposada com a adjudicatària de la documentació acreditativa del compliment dels requisits previs i, en particular, de la classificació empresarial o la manca de coincidència entre el que s'ha declarat i el que s'acredita, ha de ser l'exclusió de l'empresa del procediment de contractació.

Les conseqüències d'aquesta incongruència entre la solvència de què disposa efectivament una empresa en el moment d'haver d'aportar el certificat acreditatiu corresponent i el contingut de la seva declaració responsable és, com a regla general, l'exclusió del procediment de contractació; tot i que en aquest informe es diferencia entre si aquesta manca de classificació deriva de variacions produïdes durant el procediment de licitació, per exemple, de la pèrdua de la classificació empresarial durant aquest període, que per aquest cas encara es podria admetre l'adjudicació d'algun dels lots per als quals mantingués la solvència requerida, concretament l'Informe estableix que en aquest cas es considera conforme amb la normativa i els principis en matèria de contractació pública, així com l'opció més respectuosa amb el deure d'adjudicació a l'oferta econòmicament més avantatjosa, que se li adjudiqués aquest lot, si acredita mantenir la solvència requerida. Al contrari, si la incongruència deriva del fet que l'empresa va participar en la licitació d'un nombre de lots per a l'adjudicació dels quals no disposava de la solvència suficient, per un error o per haver efectuat una declaració responsable falsa, serà exclosa de la licitació i addicionalment es tindrà en compte que l'empresa que efectua una declaració responsable falsa incorre també en una de les causes de prohibició de contractar amb el sector públic.

5. Què passa amb les unions temporals d'empreses?

Presentar-se en UTE a licitacions on es requereix classificació empresarial possibilita la participació d'empreses que per si soles no tenen la classificació exigida per al contracte objecte de licitació, però en UTE amb altres empreses la pot assolir mitjançant el procediment d'acumulació establert en la normativa, concretament en l'article 52 del Reglament esmentat.

5.1 En què consta aquest procediment d'acumulació?

Si en una licitació s'ha exigit una classificació concreta i es presenta com a licitador una UTE, la classificació s'ha d'obtenir mitjançant l'acumulació de les classificacions que posseeixen les empreses associades temporalment per executar el contracte. Per poder iniciar el procés d'acumulació, les empreses que configuraran la UTE han de tenir per si mateixes la capacitat d'obrar necessària per a la licitació i estar classificades en la modalitat del contracte (d'obres o de serveis) que és objecte de licitació i en el qual es requereix classificació, indiferentment del grup o subgrup, excepte quan es tracti d'empreses exemptes, que han d'acreditar la solvència requerida. Ens podem trobar davant diferents supòsits:

a) Quan a la UTE una de les empreses té la classificació en el subgrup exigít amb categoria igual o superior a la demanada, tota la UTE assoleix directament dita classificació amb independència del percentatge de participació que aquesta empresa tingui en la UTE.

b) Quan per a la licitació s'exigeix classificació en diferents subgrups i les empreses integrants de la UTE estan classificades individualment en diferents subgrups, la UTE assoleix la classificació en tots amb les màximes categories que tenen individualment.

c) Quan dues o més empreses estan classificades en el mateix grup o subgrup dels requerits, s'han d'acumular les categories, que es fa de la manera següent:

- Sempre que la proporció de participació de cada empresa en la UTE sigui superior al 20%: se sumen els valors mitjans dels intervals de les categories respectives en aquest grup o subgrup per a cada una de les empreses, i per obtenir el valor mitjà s'aplica la fórmula de l'article 52 del Reglament esmentat. El resultat final de la suma és el que determina la categoria en el grup i subgrup.
- Si alguna de les empreses no arriba a tenir una participació del 20% en la UTE: en aquest supòsit al valor mitjà de l'interval de la categoria s'aplica un coeficient reductor igual al seu percentatge de participació en la UTE (art. 52.4 del Reglament).

6. Afectació de la situació excepcional ocasionada per la covid-19

Amb la situació excepcional ocasionada per la pandèmia causada pel coronavirus que va suposar la declaració de l'estat d'alarma amb la suspensió de terminis i la interrupció d'aquests en els procediments de contractació, també es van poder veure afectats els procediments d'acreditació del manteniment de la solvència per a les classificacions empresarials.

L'article 82 de la LCSP disposa que per conservar la classificació anualment s'ha de justificar el manteniment de la solvència econòmica i financera i, cada tres, els anys de la solvència tècnica i professional, i l'empresari ha d'aportar la corresponent declaració responsable o la documentació actualitzada.

Sobre aquesta justificació del manteniment de la solvència la Junta de Contractació Pública de l'Estat ha emès l'[Informe 18/2020](#) sobre l'acreditació del manteniment de la solvència tècnica o professional davant les mesures covid-19, en el qual estableix que el termini per a la justificació del manteniment de la solvència tècnica o professional s'ha suspès per al període de temps en què ha produït efectes la disposició addicional tercera del Reial decret 463/2020, de manera que el termini es restableix l'1 de juny de 2020 pel temps que quedava quan es va declarar l'estat d'alarma. Per als supòsits en què el termini s'acomplís posteriorment a l'aixecament de la seva suspensió, aquest s'ha de restablir afegint-li tot el període que hagi durat la suspensió de terminis.

Amb relació als terminis per presentar els comptes anuals de les empreses al Registre Mercantil també ha emès l'[Informe 20/2020](#).

Per acabar, cal tenir present que s'ha de requerir la classificació empresarial que sigui proporcionada a l'objecte; un cop determinada la categoria, és aquesta la que l'òrgan de contractació ha de requerir, i no pot rebaixar-la ni augmentar-la.

A vegades, un objecte contractual no es pot englobar en un únic subgrup i s'ha de modular l'exigència de classificació per tal d'evitar uns requeriments exagerats en aspectes poc significatius del conjunt de l'objecte contractual.

Tampoc no es pot requerir com a categoria d'un subgrup de classificació en una licitació pública concreta una d'inferior, ja que això significaria que l'òrgan de contractació accepta la participació d'empreses amb un grau de solvència tècnica inferior al que la normativa legal indica. De la mateixa manera que requerir la classificació empresarial com a condició obligatòria de participació en les licitacions de contractes quan el valor estimat és inferior al que s'ha establert suposa impedir la participació de les empreses no classificades en contractes que, d'acord amb la normativa vigent, no requereixen aquest requisit, cosa que afecta directament el principi de concurrència empresarial.

Èlia Vilaseca Arquès

Responsable del programa temporal de seguiment de l'Estratègia catalana de millora de la compra pública